

Från scenen i Stockholm till en galax långt borta

Berättelse

Pernilla August föddes den 13 februari 1958 i Stockholm. Som barn drömde hon om att bli skådespelare, och redan i skolan stod hon på scen. Drömmen höll i sig, och efter teaterutbildningen började hon arbeta på Dramaten, en av Sveriges mest kända teatrar.

Där fick hon snart en plats bland de främsta skådespelarna. Hon blev också en nära medarbetare till den berömda regissören Ingmar Bergman, som många räknar som en av världens viktigaste filmregissörer. Samarbetet med honom kom att bli mycket betydelsefullt för hennes karriär.

Det stora genombrottet kom 1992. Då spelade hon huvudrollen i Bergmans film *Den goda viljan*, som handlar om hans egna föräldrar. För den rollen vann hon priset för bästa kvinnliga skådespelare vid filmfestivalen i Cannes, vilket är ett av de finaste priser en skådespelare kan få. Plötsligt var hennes namn känt långt utanför Sverige.

Några år senare fick hon ett uppdrag som förvånade många. Den amerikanske regissören George Lucas valde henne till en roll i *Star Wars*. Hon spelade Shmi Skywalker, mamma till pojken som senare blir Darth Vader. Filmerna sågs av miljontals människor över hela världen, och rollen gjorde henne känd för en helt ny publik. Det var en stor skillnad mot de allvarliga teaterpjäserna i Stockholm, men hon tog sig an uppgiften med samma noggrannhet.

Med tiden ville Pernilla August inte bara stå framför kameran. Hon ville också bestämma över berättelsen själv, vilket ledde henne till regissörsstolen. År 2010 kom hennes första långfilm som regissör, *Svinalängorna*, en stark historia om en flicka som växer upp i en svår familj. Filmen blev hyllad, och sex år senare regisserade hon *Den allvarsamma leken*, en kärlekshistoria efter en känd svensk roman.

Trots att hon blivit världskänd har hon fortsatt att arbeta i Sverige, både på teatern och med film. Hennes dotter Alba August är också skådespelare, så berättandet lever vidare i familjen. Pernilla Augusts liv visar att en konstnär kan röra sig fritt mellan det lilla och det stora, mellan en scen i Stockholm och en galax långt, långt borta.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
skådespelare	person som spelar roller i film eller teater
regissör	person som bestämmer hur en film eller pjäs ska göras
utbildning	när man lär sig ett yrke i skolan
medarbetare	person som man arbetar nära tillsammans med
genombrott	när någon plötsligt blir känd och lyckas
huvudroll	den största och viktigaste rollen

ORD	FÖRKLARING
filmfestival	en stor händelse där filmer visas och får pris
uppdrag	en uppgift som någon ber dig göra
publik	de människor som tittar eller lyssnar
noggrannhet	att göra något försiktigt och rätt
hyllad	mycket berömd och uppskattad
galax	en mycket stor samling stjärnor i rymden

Läsförståelsefrågor

1. Var och när föddes Pernilla August?
2. Vad gjorde hon innan hon blev filmregissör?
3. Varför blev 1992 ett viktigt år för henne?
 1. Hon flyttade till USA.
 2. Hon fick ett stort pris i Cannes.
 3. Hon började på Dramaten.
4. Vilken roll spelade hon i *Star Wars*?
 1. En drottning som styr en planet.
 2. Mamman till pojken som blir Darth Vader.
 3. En pilot i rymden.
5. Vad handlar filmen *Svinalängorna* om?
 1. En flicka som växer upp i en svår familj.
 2. En resa genom rymden.
 3. Ingmar Bergmans föräldrar.
6. Varför ville Pernilla August börja regissera?
 1. Hon ville sluta arbeta med film.
 2. Hon ville själv bestämma över berättelsen.
 3. Hon ville flytta utomlands.
7. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Pernilla August arbetade tillsammans med Ingmar Bergman.
 2. Hon slutade helt att arbeta i Sverige efter *Star Wars*.
 3. Hennes dotter Alba August arbetar också med film.
8. Texten säger att rollen i *Star Wars* "gjorde henne känd för en helt ny publik". Vad menas med det?
9. Vad i texten visar att Pernilla August tyckte att noggrant arbete var viktigt?
10. Vad menar texten med att hon kunde "röra sig fritt mellan det lilla och det stora"?

Facit

1. Hon föddes i Stockholm den 13 februari 1958.
2. Hon arbetade som skådespelare, bland annat på teatern Dramaten och i film.
3. 1. Hon fick ett stort pris i Cannes.
4. 1. Mamman till pojken som blir Darth Vader.
5. 1. En flicka som växer upp i en svår familj.
6. 1. Hon ville själv bestämma över berättelsen.
7. 1. ja b) nej c) ja
8. Exempel på svar: Många nya människor, till exempel barn och ungdomar som gillar *Star Wars*, fick se henne, även sådana som inte kände till hennes teater- och filmroller sedan tidigare.
9. Exempel på svar: Hon tog sig an *Star Wars* "med samma noggrannhet" som de allvarliga teaterpjäserna, alltså lika seriöst och försiktigt.
10. Exempel på svar: Hon kunde arbeta både med små, allvarliga svenska filmer och med stora, världskända filmer som *Star Wars*, och kände sig hemma i båda.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Tema: konstnärligt mod och att växla mellan olika sammanhang. Texten passar för samtal om karriärvägar och om hur man kan utvecklas och byta roll i arbetslivet. Fråga 8–10 tränar inferens.

Diskussionsfrågor

- Pernilla August gick från att stå på scen till att regissera. Har du någon gång velat byta roll eller yrke? Berätta.
- Är det viktigt att en konstnär vågar prova något helt nytt, som hon gjorde med *Star Wars*? Varför eller varför inte?
- Många i en familj kan ha samma yrke, precis som August och hennes dotter. Vilka yrken finns i din familj?
- **Skriv (5 meningar):** Berätta om en person som du beundrar för sitt arbete. Vad gör personen, och varför beundrar du hen?

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Pernilla August (en.wikipedia.org/wiki/Pernilla_August)
- Nordic Women in Film: Pernilla August (nordicwomeninfilm.com/person/pernilla-august)
- Ingmar Bergman Foundation: Pernilla August (ingmarbergman.se/en/person/pernilla-august)
- Svensk Filmdatabas (svenskfilmdatabas.se), uppslagsord Pernilla August

Fakta granskad i juni 2026. Nyckelfakta: Pernilla August föddes 13 februari 1958 i Stockholm (fullständigt namn Mia Pernilla Hertzman-Ericson). Hon vann priset för bästa kvinnliga skådespelare i Cannes 1992 för Ingmar Bergmans *Den goda viljan*. Hon spelade Shmi Skywalker (Anakins mor) i *Star Wars: Episod I* (1999) och *Episod II* (2002). Hon regidebuterade som långfilmsregissör med *Svinalängorna* (2010, internationell titel *Beyond*) och regisserade *Den allvarsamma leken* (2016). Hon var gift med regissören Bille August 1991–1997 och har tre döttrar, bland andra skådespelaren Alba August. Pernilla August lever (juni 2026). Osäkerhet: vissa källor anger Fanny och Alexander (1982) som start på samarbetet med Bergman; året för den allra första rollen kan variera mellan källor.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.